

Pravilnik o bezbednosti i zdravlju na radu

Na osnovu čl. 3. i 14. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Sl. glasnik RS” br. 35/2023 – dalje: Zakon) dekan Građevinsko- arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Nišu (MB:07174721) dekan prof. dr Slaviša Trajković dana 24.02.2026 . godine donosi

Pravilnik o bezbednosti i zdravlju na radu

Opšte odredbe

Član 1.

Pravilnikom o bezbednosti i zdravlju na radu (dalje: Pravilnik) uređuju se prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih i poslodavca u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu na Građevinsko- arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Nišu (dalje: poslodavac).

Pravo na bezbednost i zdravlje na radu po ovom pravilniku obezbeđuje se licima koja su u radnom odnosu i lica angažovana van radnog odnosa; učenici i studenti koji se, u skladu sa zakonom, nalaze na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi ili učenju kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja; lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge; lica koja se zateknu u radnoj sredini, ako je o njihovom prisustvu upoznat poslodavac. Ovim licima bezbednost i zdravlje na radu obezbeđuje poslodavac.

Član 2.

Građevinsko- arhitektonski fakultet Univerziteta u Nišu je upisan u registar Agencije za privredne registre radi obavljanja sledeće delatnosti: 85.42-visoko obrazovanje.

Prava, obaveze i odgovornosti poslodavca

Član 3.

Poslodavac je dužan da:

- obezbedi i sprovodi preventivne mere bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa aktom o proceni rizika i merama koje predlažu i donose stručne službe i lica za obavljanje poslova bezbednost i zdravlje na radu, kao i u skladu sa predlozima i mišljenjima zaposlenih i predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu;
- obezbedi zaposlenom bezbednost i zdravlje u svim njihovim aktivnostima i na svim nivoima organizovanja rada i radnog procesa;
- organizuje poslove bezbednosti i zdravlja na radu;
- odlukom u pisanoj formi odredi savetnika za bezbednost i zdravlje na radu;
- zaposlenom kojeg odredi za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu obezbedi blagovremeno i kontinuirano usavršavanje znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- sprovede postupak osiguranja zaposlenih od povrede na radu i profesionalnih bolesti, radi obezbeđivanja naknade štete;
- prethodno upozna pravno lice ili preduzetnika, ukoliko iste angažuje radi obavljanja poslova bezbednosti i zdravlja na radu, sa rizicima u radnom procesu i merama za otklanjanje rizika.

Poslodavac se ne oslobađa obaveza i odgovornosti u vezi sa primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu određivanjem pravnog lica, odnosno preduzetnika sa licencom ili drugog lica, ili prenošenjem svojih obaveza i odgovornosti na ta lica.

Član 4.

Poslodavac ima pravo i dužnost da:

- pri svakoj promeni radnog procesa, uvođenju novih tehnologija ili novih sredstava za rad izvrši prilagođavanje tom procesu pre početka rada;
- preduzme mere za sprečavanje pristupa u krug objekta koji se koristi kao radni i pomoćni prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, licima i vozilima koja nemaju osnova da se nalaze u njima;
- zaposlenoj ženi za vreme trudnoće, zaposlenom mlađem od 18 godina života i zaposlenom sa smanjenom radnom sposobnošću obezbedi da, i pored obuke za bezbedan i zdrav rad, budu obavešteni u pisanoj formi o rezultatima procene rizika na radnom mestu i o merama za otklanjanje takvih rizika.

Član 5.

Poslodavac u toku radnog procesa ima pravo i obavezu da:

- zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja ozbiljnu, neizbežnu i neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih;
- zabrani rad i udalji sa radnog mesta svakog zaposlenog koji se nalazi pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava;
- zabrani pušenje na radnom mestu i u drugim prostorijama poslodavca u kojima pušenje nije dozvoljeno;
- obustavi od upotrebe sredstva ili opremu za zaštitu na radu zaposlenih ukoliko utvrdi da su isti neispravni i ako zbog nastalih promena ugrožavaju život ili zdravlje na radu;
- upozna zaposlenog sa opasnostima i štetnostima iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i sa merama za njihovo otklanjanje;
- obezbedi zaposlenom korišćenje sredstava i lične zaštitne opreme na radu u skladu sa svojim aktom o proceni rizika na radnom mestu i u radnoj sredini;
- preduzme mere u cilju održavanja sredstava za rad i sredstava opreme za ličnu zaštitu na radu u ispravnom stanju;
- preduzme mere za otklanjanje kvarova ili drugih nedostataka koji bi mogli da ugroze bezbednost na radu;
- odredi zaposlenom obavljanje samo onih poslova na kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu;
- zaposlenima dâ na upotrebu sredstva za rad, kao i sredstva i ličnu zaštitnu opremu na kojima su primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu, ali i da obezbedi kontrolu njihove upotrebe u skladu sa njihovom namenom;
- da svako lice koje se nalazi u radnoj sredini, sa čijim je prisustvom upoznat, upozori na opasnosti ili štetnosti po zdravlje koje se javljaju u radnom procesu, odnosno na mere bezbednosti i zdravlja koje mora da primeni, kao i da ga usmeri na bezbedne zone za kretanje;
- što je moguće pre obavesti sve zaposlene koji jesu ili bi mogli da budu izloženi ozbiljnoj, neizbežnoj i neposrednoj opasnosti o prisutnim rizicima i merama koje su preduzete ili će biti preduzete u cilju zaštite, pri čemu je dužan da preduzme mere i izda uputstva kako bi omogućio zaposlenima da prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na

bezbedno mesto i ne mogu da se vrate na radno mesto u radnoj sredini u kojoj i dalje postoji ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost.

Posebne mere bezbednosti na radu pri korišćenju opreme za rad

Član 6.

Površine po kojima se zaposleni kreću potrebno je da budu tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od klizanja ili padova. Sve prolivene tečnosti treba odmah posuti, očistiti i izbrisati.

Nezaštićena mesta u radnom prostoru u kom može doći do padova moraju da budu ograđena i zaštićena.

Prilikom rukovanja sredstvima rada treba upotrebljavati samo ispravna sredstva rada, i to samo u one svrhe za koje su isti namenjeni. Sredstva za rad ne smeju da se nose u džepovima radnog odela, već u odgovarajućim kutijama. Svako sredstvo ili oruđe za rad mora da ima predviđeno mesto na koje se odlaže.

Obuka zaposlenih

Član 7.

Obuku zaposlenih za bezbedan i zdrav rad poslodavac obavlja teorijski i praktično, u skladu sa programom obuke za bezbedan i zdrav rad koji donosi dekan.

Program obuke za bezbedan i zdrav rad sadrži opšti i poseban deo. Opšti deo programa obuke obuhvata upoznavanje zaposlenih sa pravima, obavezama i odgovornostima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu iz Zakona i podzakonskih propisa, kao i upoznavanje sa opštim aktima poslodavca u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, a poseban deo obuhvata upoznavanje sa svim potencijalnim opasnostima i štetnostima na radnom mestu, procenjenim rizicima i merama za bezbedan i zdrav rad.

Provera teorijske i praktične obučenosti zaposlenog za bezbedan i zdrav rad obavlja se na radnom mestu.

Periodične obuke za bezbedan i zdrav rad zaposlenog koji radi na radnom mestu vrše se najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne obuke. Periodične obuke zaposlenih koji su raspoređeni na radnim mestima sa povećanim rizikom obavljaju se najkasnije u roku od godinu dana od prethodne obuke.

Obuka za bezbedan i zdrav rad obavlja se na jeziku koji zaposleni razume i prilagođava se mogućnostima i sposobnostima posebnih grupa zaposlenih.

Član 8.

Poslodavac je dužan da sprovodi stalne obuke i upotpunjavanje znanja zaposlenih iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i u toku rada, a naročito prilikom:

- izmene načina rada koji sa sobom nosi potencijalne opasnosti na radu,
- uvođenja novog sredstva za rad,
- rekonstrukcije ili adaptacije radnog prostora,
- promene organizacije ili uslova rada,
- premeštaja zaposlenog na drugo radno mesto.

Član 9.

Predstavnik zaposlenih ima pravo na obuku radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih, s tim što troškovi obuke ne mogu da budu na teret predstavnika zaposlenih. Obuka predstavnika zaposlenih obavlja se odmah po izboru ili imenovanju, dok se periodične obuke sprovode najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne obuke. Obuka se organizuje se u toku radnog vremena, bilo u okviru bilo izvan prostora poslodavca.

Dodatna obuka

Član 10.

Kada radni proces zahteva dodatnu obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad, poslodavac je dužan da upozna zaposlenog sa obavljanjem radnog procesa na bezbedan način, putem obaveštenja, uputstava ili instrukcija u pisanoj formi. U izuzetnim slučajevima, kada zaposlenom pretila ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zbog hitnosti, obaveštenja, uputstva ili instrukcije mogu da se daju u usmenoj formi.

U slučaju teške povrede na radu, smrtna povreda na radu ili kolektivne povrede na radu sa teškom ili smrtnom povredom na radu, poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od osam dana od nastanka povrede izvrši dodatnu obuku zaposlenih na tom radnom mestu u organizacionoj jedinici gde se povreda dogodila, sa obavezom obaveštavanja svih zaposlenih. Poslodavac je dužan da obezbedi da zaposlena za vreme trudnoće, porodilja i zaposlena koja doji dete, zaposleni mlađi od 18 godina života, osoba sa invaliditetom i zaposleni kod koga je utvrđena profesionalna bolest, i pored obuke za bezbedan i zdrav rad, budu u pisanoj formi obavešteni o rezultatima procene rizika i o merama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Vršenje procene rizika na radnom mestu

Član 11.

Procena rizika jeste sistematsko evidentiranje i procenjivanje svih opasnosti i štetnosti u radnom procesu na radnom mestu u radnoj sredini koje mogu da uzrokuju nastanak povreda na radu, bolesti ili oštećenja zdravlja, kao i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika na najmanju moguću meru.

Akt o proceni rizika je akt koji sadrži opis radnog procesa sa procenom rizika od povreda i/ili oštećenja zdravlja pri obavljanju svih poslova u radnoj sredini, kao i mere za otklanjanje ili smanjenje rizika u cilju poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 12.

Dekan je dužan da donese akt o proceni rizika u pisanoj formi za sva radna mesta u radnoj sredini i da utvrdi način, mere i rokove za otklanjanje ili smanjenje rizika na najmanju moguću meru.

Procena rizika obuhvata:

- opšte podatke o poslodavcu;

- opis tehnološkog i radnog procesa, opis sredstava za rad, njihovo grupisanje i opis sredstava i lične zaštitne opreme na radu;
- snimanje organizacije rada;
- prepoznavanje i utvrđivanje opasnosti i štetnosti na radnom mestu i u radnoj sredini;
- procenjivanje rizika u odnosu na opasnosti i štetnosti;
- utvrđivanje načina i mera za otklanjanje, smanjenje ili sprečavanje rizika;
- zaključak.

Poslodavac je dužan da izmeni akt o proceni rizika u slučaju pojave svake nove opasnosti ili štetnosti i promene nivoa rizika u radnom procesu, uvođenja novog radnog mesta i nove tehnologije i promene uslova radne sredine.

Član 13.

Aktom o proceni rizika utvrđuju se vrsta sredstava i lične zaštitne opreme (osnovno zaštitno sredstvo i sredstvo po potrebi) za obavljanje pojedinih poslova, kao i vreme (rok) trajanja zaštitnih sredstava.

Organizovanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu

Član 14.

Poslove bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca obavlja lice koje ima položen stručni ispit za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i licencu za obavljanje poslova savetnika za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa Zakonom .
Poslodavac može da angažuje pravno lice ili preduzetnika koji ima licencu za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 15.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu obavlja poslove u skladu sa Zakonom, ovim pravilnikom:

- 1) sprovodi i učestvuje u postupku procene rizika;
- 2) učestvuje u izradi programa obuke zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, programa obuke predstavnika zaposlenih i programa obuke rukovodilaca;
- 3) vrši kontrolu i daje predloge poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, hemijskih materija i lične zaštitne opreme;
- 4) učestvuje u opremanju i uređivanju radnog mesta u cilju obezbeđivanja bezbednih i zdravih uslova rada;
- 5) organizuje preventivna i periodična ispitivanja uslova radne sredine;
- 6) organizuje preventivne i periodične preglede i provere opreme za rad i preglede i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija;
- 7) predlaže mere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnim mestima sa povećanim rizikom;
- 8) prati i kontroliše primenu mera bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa organizacijom poslova bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;
- 9) prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim bolestima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izveštaje sa predlozima mera za njihovo otklanjanje;
- 10) organizuje i sprovodi obuku;

- zaposlenih i drugih lica u skladu sa Pravilnikom i programom obuke koji donese poslodavac,
- predstavnika zaposlenih i
- rukovodilaca;

11) priprema uputstva za bezbedan i zdrav rad i kontroliše njihovu primenu;

12) zabranjuje rad na radnom mestu ili upotrebu sredstva za rad u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog i obustavlja rad na opremi za rad do otklanjanja uočenih nedostataka prilikom pregleda i provere opreme za rad;

13) organizuje lekarske preglede zaposlenih;

14) sarađuje i koordinira rad sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja delatnost medicine rada po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;

15) sarađuje sa predstavnicima zaposlenih i Odborom za bezbednost i zdravlje na radu po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

16) vodi evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

17) prati promenu propisa i vrši usklađivanje akata poslodavca, prati standarde i tehnički napredak u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da svakodnevno prati, kontroliše i izveštava dekana o primeni mera za bezbednost i zdravlje u skladu sa organizacijom poslova bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da u pisanoj formi izvesti dekana i predstavnika zaposlenih kada zabrani rad na radnom mestu ili zabrani upotrebu sredstava za rad, kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog i obustavi rad na opremi za rad do otklanjanja uočenih nedostataka prilikom pregleda i provere opreme za rad.

Ako poslodavac, i pored zabrane naloži zaposlenom da nastavi rad ili upotrebu sredstva za rad, savetnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da o tome odmah izvesti nadležnu inspekciju rada.

Član 16.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da kontinuirano usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Pružanje prve pomoći

Član 17.

Poslodavac je dužan da:

- obezbedi pružanje prve pomoći u svojoj radnoj sredini,
- obučiti odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći i
- obezbedi sredstva i opremu za pružanje prve pomoći.

Za pružanje prve pomoći moraju da budu obučeni rukovodioci, kao i najmanje 2% od ukupnog broja izvršilaca u jednoj radnoj smeni (ili lokacijski odvojenoj jedinici) za osnovno ili napredno obučavanje za pružanje prve pomoći, u zavisnosti od procenjenih rizika.

Poslodavac je takođe obavezan da:

- obezbedi da za svaku radnu smenu i lokacijski odvojenu jedinicu bude prisutan najmanje jedan zaposleni koji ima završeno osnovno obučavanje za pružanje prve pomoći;

Obuku zaposlenih za pružanje prve pomoći kod poslodavca vrši zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Prilikom organizovanja i pružanja prve pomoći i opreme koja za te namene mora da bude obezbeđena na radnom mestu poslodavac će se uskladiti sa odgovarajućim podzakonskim aktom.

Član 18.

Poslodavac je dužan da obezbedi ormarić za prvu pomoć, koji mora da se nalazi na vidnom i pristupačnom mestu. U ormariću mora da se nalazi potreban sanitetski materijal za pružanje svih vrsta prve pomoći (prelomi, opekotine, ubodi, posekotine itd.).

Ormarić stalno mora da se održava u urednom stanju. Zabranjeno je u takav ormarić stavljati materijal i predmete koji se ne smatraju sanitetskim materijalom.

Ormarić za prvu pomoć mora da bude zaključan i uvek dostupan licu koje je obučeno i određeno za pružanje prve pomoći u svojoj radnoj smeni.

Ormarić za prvu pomoć mora da bude u beloj boji, sa znakom crvenog krsta, a na njemu obavezno moraju da budu istaknuti:

- adresa i broj telefona najbliže zdravstvene ustanove i
- imena zaposlenih obučenih i određenih za pružanje prve pomoći.

Upotreba sredstava za rad i lične zaštitne opreme

Član 19.

Poslodavac je dužan da zaposlenima obezbedi i izda na upotrebu sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu:

- u ispravnom stanju,
- na kojima su primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu,
- na kojima je obezbeđena kontrola njihove upotrebe u skladu sa namenom.

Poslodavac zaposlenima može da izda na upotrebu opremu za rad i ličnu zaštitnu opremu samo:

- ako su usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima,
- ako je njihova usaglašenost ocenjena prema propisanom postupku,
- ako su označeni u skladu sa propisima i
- ako ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija.

Poslodavac je takođe dužan:

- da obezbedi zaposlenima uputstva za bezbedan i zdrav rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za upotrebu opreme za rad;
- da obezbedi prevod dokumentacije za upotrebu opreme za rad na jezik koji zaposleni razume;
- da sprovede obuku zaposlenih za pravilno korišćenje lične zaštitne opreme.

Zaposleni je dužan da sredstva i opremu lične zaštite pravilno i namenski koristi, da ih čuva od oštećenja, da ih održava u ispravnom stanju, sa njima pažljivo rukuje, kao i da ih ne zamenjuje sa drugim zaposlenim.

Evidencije iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu

Član 20.

Poslodavac je dužan da vodi i čuva evidencije o:

- 1) radnim mestima sa povećanim rizikom, zaposlenima koji obavljaju poslove na radnim mestima sa povećanim rizikom i lekarskim pregledima zaposlenih koji obavljaju te poslove;
- 2) povredama na radu i profesionalnim bolestima;
- 3) zaposlenima obučenim za bezbedan i zdrav rad i pravilno korišćenje lične zaštitne opreme;
- 4) zaposlenima izloženim biološkim štetnostima grupe 3 i/ili grupe 4;
- 5) zaposlenima koji su izloženi karcinogenima ili mutagenima, hemijskim materijama i azbestu, kao i o zdravstvenom stanju i izloženosti;
- 6) izvršenim pregledima i proverama opreme za rad i pregledima i ispitivanjima električnih i gromobranskih instalacija;
- 7) izvršenim ispitivanjima uslova radne sredine;
- 8) izdatoj ličnoj zaštitnoj opremi.

Poslodavac je dužan da evidenciju o zaposlenima obučenim za bezbedan i zdrav rad ili njenu kopiju drži u sedištu ili drugoj poslovnoj prostoriji poslodavca ili na drugom mestu, u zavisnosti od toga gde zaposleni radi.

Evidencije poslodavac može da vodi u elektronskom obliku, osim evidencije o zaposlenima obučenim za bezbedan i zdrav rad i pravilno korišćenje lične zaštitne opreme

Prava zaposlenih

Član 21.

Zaposleni ima pravo i obavezu da se pre početka rada upozna sa merama bezbednosti i zdravlja na radu, posebno na radnom mestu na koje je određen i radnom mestu na koje je raspoređen, kao i da se obuči za njihovo sprovođenje.

Zaposleni ima pravo da:

- poslodavcu daje predloge, primedbe i obaveštenja o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu;
- kontroliše svoje zdravlje prema rizicima radnog mesta u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti;

Član 22.

Zaposleni ima pravo da odbije da radi:

- ako mu preti neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nisu sprovedene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na koje je određen, sve dok se te mere ne obezbede;
- ako mu poslodavac nije obezbedio propisani lekarski pregled ili ako se na lekarskom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za rad na radnom mestu sa povećanim rizikom;
- ako u toku obuke za bezbedan i zdrav rad nije upoznat sa svim vrstama rizika i merama za njihovo otklanjanje na poslovima ili na radnom mestu na koje ga je poslodavac odredio;
- ako na sredstvo za rad kojim radi nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlja na radu.

U navedenim slučajevima zaposleni može da se pisanim zahtevom obrati poslodavcu ili licu zaduženom za bezbednost i zdravlje na radu radi preduzimanja mera koje po mišljenju zaposlenog nisu sprovedene.

Ako poslodavac ne postupi po navedenom zahtevu u roku od osam dana od prijema zahteva, zaposleni ima pravo da podnese zahtev za zaštitu prava inspekciji rada.

Kada zaposleni odbije da radi u navedenim slučajevima, a poslodavac smatra da zahtev zaposlenog nije opravdan, poslodavac je dužan da odmah obavesti inspekciju rada.

Član 23.

Kada mu pretil ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zaposleni ima pravo da preduzme odgovarajuće mere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja mu stoje na raspolaganju, da prestane da radi i napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu sredinu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, zaposleni koji prestane da radi, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu sredinu nije odgovoran za štetu koju prouzrokuje poslodavcu, odnosno neće biti stavljen u bilo kakvu nepovoljnu situaciju, osim u slučaju da je štetu prouzrokovao namerno ili iz krajnje nepažnje.

Obaveze zaposlenih

Član 24.

Zaposleni je obavezan da:

- 1) vodi računa o sopstvenoj bezbednosti i zdravlju na radu, kao i o bezbednosti i zdravlju drugih lica na koja može da utiče njegov rad, u skladu sa obukom za bezbedan i zdrav rad i uputstvima za bezbedan i zdrav rad dobijenim od poslodavca;
- 2) primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad;
- 3) namenski koristi sredstva za rad, hemijske i druge materije;
- 4) pravilno koristi ličnu zaštitnu opremu, da njom pažljivo rukuje i da je uredno vrati na mesto koje je namenjeno za njeno čuvanje;
- 5) pre početka rada pregleda svoje radno mesto, uključujući i sredstva za rad koja koristi, kao i ličnu zaštitnu opremu, ali i da u slučaju uočenih nedostataka izvesti poslodavca ili drugo ovlašćeno lice;
- 6) pre napuštanja radno mesto i sredstva za rad ostavi u takvom stanju da ne ugrožavaju druge zaposlene.

Zaposlenom je zabranjeno da samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad.

Član 25.

Zaposleni ima obavezu da, u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavesti poslodavca, odnosno neposrednog rukovodioca o nepravilnostima, opasnostima, štetnostima ili drugim nedostacima pri sprovođenju mera bezbednosti i zdravlja na radu koji bi na radnom mestu mogli da ugroze njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih i drugih lica.

Ako poslodavac posle dobijenog obaveštenja iz stava 1. ovog člana ne otkloni nepravilnosti, štetnosti, opasnosti ili druge pojave u roku od osam dana ili ako zaposleni smatra da za otklanjanje utvrđenih pojava nisu sprovedene odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje,

zaposleni može da se obrati nadležnoj inspekciji rada, o čemu obaveštava savetnika za bezbednost i zdravlje na radu.

Zaposleni je dužan da sarađuje sa poslodavcem i savetnikom za bezbednost i zdravlje na radu kako bi se sprovele propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na kom radi.

Član 26.

Lice koje ima zdravstvene nedostatke ili boluje od bolesti koje teško mogu ili uopšte ne mogu da se utvrde lekarskim pregledom, pri čemu ti nedostaci mogu da ugroze njegov život ili zdravlje na radnom mestu ili život i zdravlje drugih zaposlenih – dužan je da te nedostatke, odnosno bolesti prijavi poslodavcu pre stupanja na rad.

Ako zaposleni ne postupi po navedenoj obavezi, a nedostaci ili bolesti su takve prirode da mogu da prouzrokuju smetnje u radu, zaposleni može da se rasporedi na drugo odgovarajuće radno mesto.

Član 27.

Zaposleni pod uticajem alkohola i drugih sredstava zavisnosti ne sme da započne, odnosno nastavi rad.

Na zahtev poslodavca, zaposleni je dužan da se podvrgne proveru da li je pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti.

Takva provera vrši se tako što se zaposleni upućuje u nadležnu medicinsku ustanovu .

Proveru zaposlenog da li je pod uticajem sredstva zavisnosti sprovodi lekar specijalista.

Upućivanje u medicinsku ustanovu obavlja poslodavac.

Ako zaposleni odbije da se podvrgne proveru da li je pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti na zahtev poslodavca, odnosno ovlašćenog rukovodioca, odmah mora da se udalji sa svog radnog mesta.

Pregled i ispitivanja električnih instalacija

Član 28.

Periodični pregledi i provere opreme za rad i pregledi i ispitivanja električnih instalacija obavljaju se u roku koji je utvrđen tehničkim propisima i standardima ili koji je određen uputstvom proizvođača, a najkasnije u roku od tri godine od dana prethodnog pregleda i provere.

Član 29.

Za obavljanje propisanih pregleda i ispitivanja poslodavac je dužan da angažuje pravno lice sa licencom.

Pravno lice sa licencom koje poslodavac angažuje radi pregleda i ispitivanja električnih instalacija – dužno je da izda stručni nalaz po izvršenom pregledu i ispitivanju električnih instalacija najkasnije u roku do 30 dana od dana izvršenog pregleda i provere, odnosno ispitivanja.

Član 30.

Redovni pregledi konstrukcija i objekata kolektivne zaštite, pomoćnih konstrukcija, opreme za rad, instalacije i alata moraju da se obavljaju svakodnevno, nedeljno, mesečno i godišnje, odnosno prema uputstvima proizvođača.

Takve preglede vrše stručna lica koja su zadužena od strane poslodavca, a po potrebi i ovlašćene radionice.

Član 31.

Pregledima i ispitivanjima konstrukcija i objekata kolektivne zaštite, pomoćnih konstrukcija, opreme za rad, instalacija i drugih sredstava rada proverava se njihova ispravnost sa stanovišta bezbednosti na radu, a naročito:

- da li konstrukcija i objekti kolektivne zaštite i pomoćne konstrukcije poseduju tehničku dokumentaciju i predviđene mere za bezbedan rad i da li se sprovode predviđene mere;
- da li na opremi za rad uređaj za uključivanje i njihovo isključivanje iz pogona, signalni uređaj i uređaj za upravljanje pouzdano deluju, i da li su snabdeveni zaštitnim napravama od opasnosti koje nastaju od njegovih pokretnih delova;
- da li su na objektima konstrukcija kolektivne zaštite i pomoćnih konstrukcija, kao opreme za rad, nastale promene usled kojih bi mogle da nastanu opasnosti za zaposlene koji su zaposleni na gradilištu i rukuju opremom za rad;
- da li je na opremi za rad sprovedena zaštita od dodira njegovih delova pod naponom (uzemljenje i sl.);
- da li na opremi za rad postoje ispravne odgovarajuće merne, regulacione i sigurnosne naprave i uređaji;

Član 32.

Sav ručni alat koji se nalazi u upotrebi kod poslodavca pregledaće se:

- svakodnevno od strane zaposlenog koji rukuje alatom.

Član 33.

Ako se prilikom pregleda opreme za rad, uređaja, instalacija ili alata utvrdi bilo kakav nedostatak, lice koje je taj nedostatak utvrdilo dužno je da odmah o tome obavesti neposrednog rukovodioca, koji je dužan da odmah po saznanju preduzme mere radi otklanjanja nedostatka putem angažovanja službe ili lica angažovanih za održavanje sredstava za rad.

Član 34.

Za svaku opremu za rad, uređaj, elektroinstalaciju poslodavac je dužan da ustroji knjigu evidencije u kojoj će biti upisane sve promene i intervencije na istim, ukoliko su intervencije vršene.

Član 35.

Ispitivanje radne sredine vrše se najkasnije u roku od 3 godine od datuma prethodnog ispitivanja u skladu sa Pravilnikom o postupku pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija i ispitivanja uslova radne sredine ("Sl. glasnik RS", br. 76/2024, 38/2025 i 118/2025).

Prijava povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 36.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od pet radnih dana od dana nastanka usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem prijavi nadležnoj inspekciji rada laku povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri dana.

Poslodavac je dužan da najkasnije u roku od pet dana od dana dostavljanja mišljenja zdravstvene ustanove koja je utvrdila profesionalnu bolest prijavi nadležnoj inspekciji rada profesionalnu bolest.

Obaveze prema inspekciji rada

Član 37.

Poslodavac je dužan da sarađuje sa organima inspekcije rada i da u tom cilju preduzme sledeće radnje:

- da najmanje osam dana pre početka rada nadležnu inspekciju rada izvesti o početku rada odvojene jedinice i svakoj promeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promenama menjaju uslovi rada;
- da u slučaju izvođenja hitnih radova na infrastrukturnim objektima radi otklanjanja kvarova ili iznenadnog i nekontrolisanog događaja na objektu, odmah usmeno i u pisanoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje hitnih radova;
- da na zahtev inspektora rada dostavi izveštaj o stanju bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim merama iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- da u cilju vršenja inspeksijskog nadzora omogući inspektorima rada neometan ulazak u objekte i prostorije u kojima se obavlja delatnost u svako doba kada ima zaposlenih na radu;
- da odredi najmanje jednog zaposlenog koji će inspektorima rada pružati potrebne informacije i obaveštenja, davati podatke, akte i drugu dokumentaciju potrebnu za vršenje nadzora;
- da omogući uvid u stabilnost konstrukcije i objekta za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu i pomoćne konstrukcije i objekta, kao i konstrukcije i objekta koji se privremeno koriste za rad i kretanje zaposlenih;
- da omogući uvid u primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu na sredstvima za rad i u radnoj sredini;
- da omogući uvid u ličnu zaštitnu opremu;
- da omogući uvid u podatke i evidencije o proizvodnji, korišćenju i skladištenju hemijskih materija.

Član 38.

Poslodavac je dužan da u roku koji odredi inspektor rada preduzme naložene mere i otkloni utvrđene nedostatke ili nepravilnosti.

Poslodavac je dužan da u roku od osam dana od dana isteka roka za otklanjanje utvrđenog nedostatka ili nepravilnosti obavesti u pisanoj ili elektronskoj formi nadležnu inspekciju o izvršenju naložene obaveze.

Prelazne i završne odredbe

Član 39.

Na sva pitanja koja nisu uređena Pravilnikom neposredno će se primenjivati odredbe Zakona i drugih propisa kojima su utvrđena prava, obaveze i odgovornosti poslodavca i zaposlenih iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Izmene i dopune Pravilnika vršiće se po ukazanoj potrebi ili izmeni propisa, a na način i po postupku za njegovo donošenje.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli poslodavca.

U Nišu ,
dana 24.02.2026 godine

dekan prof. dr Slaviša Trajković